

9

SERVEIS SOCIALS

RESUM

Els serveis socials, fins a l'encara recent promulgació de la nova Llei de serveis socials aprovada pel Parlament el 2 de juny de 2009, han estructurat les intervencions bàsiques segons el Pla Concertat de Prestacions Bàsiques. Aquest ja fa més de 20 anys que és vigent i ha constituït una important font de finançament dels serveis socials, encara que en l'àmbit tècnic l'impacte important que va tenir en els seus orígens s'ha diluït amb el pas del temps. Les aportacions econòmiques que provenen del Pla són imprescindibles per no davallar la quota de cobertura dels serveis socials. Així, s'han tramitat 121.946 expedients respecte de les intervencions establertes en el Pla de Prestacions Bàsiques.

Les competències en matèria de protecció de menors estan transferides als consells insulars, per la qual cosa les dades d'activitat s'ofereixen desagregades per illes. Cal tenir en compte que les necessitats de cada illa difereixen en certa manera, per la qual cosa factors com ara la tipologia dels centres i la dels menors també difereixen segons la realitat de cada illa.

Pel que fa al sector de gent gran, es pot observar com la iniciativa privada ofereix més nombre de places residencials, concretament, la disponibilitat de places a favor del sector privat se situa en un 21%. Quant als centres d'estades diürnes, la quantitat de l'oferta disponible continua essent favorable als centres de titularitat pública i duplica àmpliament el nombre de places que s'ofereixen.

El 2009, han estat beneficiaris dels diferents programes per a minories culturals immigrants nousvinguts amb un total de 141.096 persones. D'aquest total, 24.763 (17,55%) han estat menors, 71.546 (50,70%) homes i 69.550 dones, (49,29%). Aquesta quantitat implica un elevat nombre de persones en situació de necessitat a les quals, en total, es va dedicar una despesa de 6.814.656 euros.

Pel que fa a les prestacions econòmiques, podem dir que durant l'any 2009 l'illa que presenta el creixement més considerable és Eivissa (100%), seguida de Mallorca (72,4%) i Menorca (24,3%). Enguany és la primera vegada que Formentera tramita les prestacions de l'RMI independentment del Consell Insular d'Eivissa. Malgrat la situació econòmica dels darrers anys, es pot observar que s'ha fet un esforç pressupostari important, atès que el pressupost no ha davallat, encara que les necessitats de la població de les Illes Balears, han augmentat.

9.1.

SERVEIS SOCIALS: INDICADORS DE RECURSOS I NECESSITATS

9.1.1. INTRODUCCIÓ

Les relacions entre les variables que incideixen sobre el mercat de treball guarden una estreta relació amb les polítiques socials. Així i tot, el sistema de serveis socials a l'Estat espanyol actua com un sistema de recollida de situacions a les quals la dinàmica del mercat, els productes socials derivats i els sistemes familiars no poden donar resposta. Paradoxalment, aquesta lògica allunya els serveis socials d'una comprensió més àmplia de les problemàtiques socials a les quals han de donar resposta, atès que en moltes ocasions les possibilitats de resolució es troben en els dos sistemes esmentats, laboral i familiar.

Els indicadors de Laeken, generats a partir de l'enquesta de condicions de vida, són construccions estadístiques que pretenen formular un diagnòstic sobre la realitat social «preampliació», a més d'una avaluació de polítiques «postampliació». Estan molt centrats en la valoració de l'exclusió econòmica a més de l'exclusió educativa, laboral, sanitària i residencial.

Inicialment, en aquesta edició de la memòria ens centrarem en els valors que assumeixen aquests indicadors per a la nostra comunitat autònoma amb relació al risc de pobresa. El lliandar de pobresa, Laeken l'estableix en funció de la composició del nucli familiar i els ingressos anuals. Per a les llars d'una persona sola aquest se situa en uns ingressos anuals de 8.303,2 euros, mentre que per a llars compostes per dos adults i dos infants aquest se situa en 17.436,8 euros.

Segons el document «Estrategia europea de inclusió social»⁵⁹ i dades de l'INE, l'any 2004, la nostra comunitat té uns valors discrets per sota de la taxa mitjana de risc de tot l'Estat. Aquesta darrera és d'un 19,9, mentre que la de la nostra comunitat és d'un 15,2. La taxa més elevada correspon a Ceuta i Melilla (37,3) i la més baixa a Madrid (9,5). Inmediatament per sota tenim La Rioja (18,5) i per sobre la Comunitat Foral de Navarra (12,7). Aquesta taxa s'ha elevat fins a arribar al 16,88 l'any 2008. Per col·lectius, el que presenta més risc és el de les persones empleades, empresaris sense assalariats o treballadors independents que tenen una taxa de risc de pobresa del 26,24. Cal tenir en compte que aquest col·lectiu, l'any 2005, era el dels aturats amb un risc del 50,58. Sens dubte, la conjuntura de crisi econòmica incideix notablement en aquests valors, però també hem de tenir en compte que això té efectes sobre la incentivació o desincentivació d'aquests col·lectius cap a altres àrees d'activitat. A més, hi ha una doble via de risc de pobresa que rau en el fet de pertànyer als

col·lectius de més risc i ser dona, atès que aquestes presenten un risc superior de pobresa que els homes (15,06 per als homes l'any 2008 i 18,72 per a les dones el mateix any) i encara molt més elevat en les dones joves, amb edats situades entre els 16 i 29 anys (23,65).

9.1.2. SERVEIS SOCIALS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

Els serveis socials d'atenció primària, com hem dit en anteriors edicions d'aquesta memòria, fins a l'encara recent promulgació de la nova Llei de serveis socials aprovada pel Parlament el 2 de juny de 2009, han estructurat les intervencions bàsiques segons el Pla Concertat de Prestacions Bàsiques (PPB). Aquest ja fa més de 20 anys que és vigent i ha constituït (i constitueix encara) una important font de finançament dels serveis socials d'atenció primària. Tot i això, en l'àmbit tècnic, l'impacte important que va tenir en els seus orígens s'ha diluït amb el pas del temps, atès que l'activitat mateixa dels municipis ha ampliat, complementat i/o modificat les actuacions definides com a bàsiques en el Pla. A més, tot i que en un moment de forta crisi econòmica, com és l'actual, les aportacions econòmiques que provenen del Pla són imprescindibles per no davallar la quota de cobertura dels serveis socials, el marc de la Llei de serveis socials i les iniciatives municipals han fet que el Pla s'hagi allunyat de les necessitats d'actuació.

Així i tot, incorporam aquí les dades principals de la seva activitat, atès que, a més,

59. *Cuaderno Europeo 2*. Cimera de Lisboa (2005), «Estrategia europea de inclusió social», Fundació Luis Vives.

constitueix l'única font de dades en què s'agrupen les intervencions fetes pels serveis socials d'atenció primària.

En el quadre AIII-158 es pot observar el nombre d'intervencions per municipis a les quals, durant l'any 2009, han donat resposta els serveis socials d'atenció primària, a partir de la tipologia de prestacions que el PPB defineix.

En conjunt, i pel que fa a les intervencions establertes en el Pla de Prestacions Bàsiques, s'han tramitat 121.946 expedients. D'aquest total, el 84,59% correspon a Mallorca, el 9,57% a Menorca, el 5,52 a Eivissa i el 0,30% a Formentera. (Vegeu el quadre AIII-159.)

També podem observar el nombre de persones usuàries i el total d'expedients tramitats en àmbit municipal. En aquest sentit, és notable el valor assolit per la ciutat de Palma: ha ascendint al 34,10% sobre el total d'expedients de tots els municipis de les Balears. Podem observar com Palma tramita el 40,31% del total d'expedients de Mallorca, seguida després dels municipis d'Inca (7,4%), Sóller (5,3%) i Calvià (5,03%). Òbviament això és a causa de les diferències en la mida de les poblacions. D'una anàlisi proporcional a la seva població, que excedeix les pretensions d'aquest treball, es pot desprendre informació significativa pel que fa al dinamisme dels serveis socials municipals quant a les prestacions esmentades.

En el cas de Menorca, els serveis socials de Maó han obert el 30,60% del total d'expedients de l'illa. Ciutadella n'ha tramitat el 28,43%.

Pel que fa a l'illa d'Eivissa, la ciutat d'Eivissa ha tramitat el 39,97% dels expedients de tota l'illa, seguida pel municipi de Santa Eulària des Riu amb un elevat 30,53%.

En el cas de Formentera es concentren totes les intervencions al municipi de Formentera.

9.1.3. ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

En el cas de Mallorca, les mesures jurídiques aplicades han estat les següents: 82 menors en declaració jurídica de situació de risc, 489 menors amb assumptió de guarda, 77 menors amb declaració jurídica de desemparament (assumpció de la tutela) i 105 menors amb assumptió de la tutela de forma cautelar.

A Menorca hi ha hagut 6 menors en declaració jurídica de situació de risc, 5 menors amb assumptió de guarda i 3 menors amb declaració jurídica de desemparament (assumpció de la tutela).

A Eivissa s'han aplicat les mesures jurídiques de protecció següents: 12 menors en declaració jurídica de situació de risc, 3 menors amb assumptió de guarda per sol·licitud dels pares i 10 menors amb declaració jurídica de desemparament (assumpció de la tutela).

9.1.3.1. Centres i places per illa i tipus

9.1.3.1.1. Mallorca

En el cas de Mallorca, els centres residencials de protecció de menors són gestio-

nats per l'IMAS, que disposa d'una xarxa pròpia de centres. Aquesta coexisteix amb una xarxa de centres concertats amb l'IMAS amb els quals es tenen concertades 251 places.

L'IMAS disposa dels següents recursos residencials per a menors en situació de risc o desemparament: el centre de primera acollida i diagnòstic (PAD) Puig des Bous (30 places); el centre de primera acollida i diagnòstic (PAD) per a adolescents Son Jeroni (15 places); la residència juvenil Son Bosch (12 places), i els centres d'acolliment residencial anomenats llars del menor: Son Gibert (10 places), Sa Vileta (10 places) i Rafal Vell (10 places). El PAD per a adolescents Son Jeroni ofereix un servei d'acollida residencial per a menors d'entre 13 i 17 anys que es troben en situació de desprotecció; el PAD Puig des Bous acull menors en situació de desprotecció amb edat compresa entre els 0 i els 12 anys; la residència juvenil Son Bosch acull menors d'entre 13 i 17 anys, i les llars del menor acullen menors d'entre 3 i 17 anys amb mesura de protecció.

Els centres d'atenció residencial concertada, que comparteixen funcions amb els de l'IMAS, són els següents:

Llars infantils mixtes (de 3 a 12-14 anys): Minyones, 3 centres amb 10 places cadascun; Betlem, centre amb 10 places; Llar Llevant (Manacor), centre amb 10 places, i Es Raiguer (Inca), centre amb 16 places.

Llars d'àmbit general (de 3 a 17 anys): Quart Creixent, centre amb 14 places; Pare Montalvo, centre amb 20 places, i El Temple, centre amb 45 places.

Llars per a adolescents (a partir de 13 anys): Bellamar, centre amb 10 places; Illa, centre amb 10 places; Auborada, centre amb 8 places, i Norai, centre d'acollida temporal per a menors immigrants no acompanyats i situacions especials, amb 15 places.

Centres d'emancipació (a partir de 16 anys): GREC, centre amb 8 places; Jorbalan, centre amb 12 places; Pista d'Aterratge, centre amb 8 places, i Itaca, centre amb 6 places.

Centres per a menors amb greu discapacitat (0 a 17 anys): Mater, centre amb 10 places, i Es Casal, centre amb 5 places.

Caliu: centre per a menors d'edat embassades o amb fills, 6 places.

Pel que fa a la xarxa de titularitat de l'IMAS, durant l'any 2009 s'han produït un total de 210 altes als seus centres i 199 baixes. Això suposa una elevada rotació en les estades dels menors als centres. Pel que fa als menors acollits a la xarxa de centres concertats, s'han produït 162 altes i 108 baixes.

En termes generals, l'activitat del sistema d'acolliment residencial de menors es manté en valors elevats atès que amb relació a anys anteriors no disminueix la pressió assistencial sobre les places residencials.

9.1.3.1.2. Menorca

A Menorca es disposa d'un únic centre d'acollida residencial sota la titularitat del Consell de Menorca. Aquest podem dir que té caràcter polyvalent, atès que reu-

neix al mateix edifici un centre de dia, una unitat de primera acollida i un centre d'acolliment residencial.

Durant l'any 2009 hi han ingressat un total d'11 menors, 17 han estat baixa. En l'actualitat, hi romanen ingressats 29 menors.

9.1.3.1.3. Eivissa

A l'illa d'Eivissa es disposa de dos centres d'acollida residencial de menors, la Llar i el CREM, que el 15 de maig de 2009 va ser substituït pel centre Pare Morey.

En conjunt, s'han produït 33 altes de menors i 38 baixes. Això fa que a final de l'any 2009 siguin 20 els menors acollits a centres.

9.1.3.2. Acolliments i adopcions

9.1.3.2.1. Mallorca

Acolliments: Les dades que presenten els acolliments familiars a Mallorca les podem qualificar d'elevades, especialment els 80 acolliments formalitzats a menors amb edats compreses entre 0 i 6 anys.

En conjunt, a final de l'any 2009, 473 menors estaven acollits amb famílies en les seves diverses modalitats.

Adopcions: Els menors adoptats o en acolliment preadoptiu nacional sumen 23 i els d'origen internacional 45. (Vegeu el quadre AIII-160.)

En termes generals, s'ha produït un important increment en les adopcions internacionals amb relació al període anterior, en què varen ser 28 els menors adoptats.

9.1.3.2.2. Menorca

Total d'acolliments formalitzats: 21, 12 dels quals foren internacionals. (Vegeu el quadre AIII-161.)

9.1.3.2.3. Eivissa

Total d'acolliments formalitzats: 13, 6 dels quals foren d'origen internacional. (Vegeu el quadre AIII-162.)

9.1.4. MESURES IMPOSADES A MENORS INFRACTORS

En total s'han imposat 168 mesures d'inter-nament. (Vegeu el quadre AIII-163.) Durant aquest període s'ha disposat del mateix nombre de centres que en el període anterior, és a dir, 3 centres, tots destinats al compliment de mesures judicials reeducatives. Són el centre socioeducatiu Es Pinaret i el centre socioeducatiu Vicens Vives Xamena Es Fusteret, així com un tercer que és el Centre d'Incorporació Social (CIS).

Es Pinaret té capacitat per a 38 menors o joves que compleixen mesures judicials en règim tancat, semiobert, obert, terapèutic i de cap de setmana.

El centre Vicens Vives Xamena Es Fusteret ha estat reformat durant aquest període i té capacitat per a 8 menors que compleixen mesures judicials en règim tancat, semiobert, obert i de cap de setmana.

El Centre d'Incorporació Social (CIS) té capacitat per a 8 menors o joves, que compleixen mesures judicials en règim obert o convivència en grup educatiu. Representa una institució de caràcter familiar encami-

nada bàsicament a integrar socialment el menor o jove. Això es fa a partir d'un procés individualitzat i orientat cap a la seva emancipació i incorporació autònoma a la societat.

L'ocupació dels centres, tal com s'observa al quadre AIII-164, és elevada.

A més de les mesures d'internament, la Llei preveu la possibilitat, segons els fets, d'aplicar altres mesures que no impliquin privació de llibertat; a la nostra comunitat se les denomina «mesures de medi obert». Els valors assolits l'any 2009 són els recollits en el quadre AIII-165.

Podem apreciar com la mesura més utilitzada és la que correspon a la llibertat vigilada, juntament amb la que correspon a la prestació de serveis en benefici de la comunitat. Cal tenir en compte que, habitualment, aquesta segona mesura es resol com a mesura complementària a la primera, per la qual cosa l'aplicació de la mesura de llibertat vigilada és, amb diferència, la mesura més aplicada (46,10%).

Després d'aquestes dues mesures, les més aplicades han estat les corresponents a la mediació extrajudicial (14,31%) i la realització de tasques socioeducatives (12,63%). Cal destacar que durant l'any 2009 no s'ha fet cap tractament terapèutic.

9.1.5. SERVEIS SOCIALS A LES PERSONES MAJORS

En aquesta ocasió, els càlculs referits a les places destinades a les persones majors s'ha efectuat a partir de les dades

referides a centres amb autorització definitiva per part de la Conselleria d'Afers Socials del Govern de les Balears. Això suposa un avanç per a la racionalització i la millora de la validesa de les dades relacionades amb l'anàlisi dels serveis socials a les persones majors. (Vegeu el quadre AIII-166.)

9.1.5.1. Mallorca

Observam com la iniciativa privada (amb ànim de lucre i sense) ofereix més nombre de places residencials. Concretament, la disponibilitat de places a favor del sector privat se situa en un 21%.

Quant als centres d'estades diürnes, la quantitat de l'oferta disponible continua essent favorable als centres de titularitat pública i duplica àmpliament el nombre de places que s'ofereixen.

L'oferta d'habitatges tutelats a Mallorca es manté en valors estables; se n'ofereixen només 10 places, totes concentrades a la localitat d'Alaró. Així i tot són dues places més que les que s'oferien a l'any 2008.

9.1.5.2. Menorca

A Menorca figuren registrades 8 residències, una d'aquestes en construcció, a la localitat de Sant Lluís. En total s'ofereixen 393 places residencials, gairebé totes en règim assistit i totes de titularitat pública. Llevat del cas de la residència que està en construcció, totes han estat autoritzades.

Quant als centres de dia, n'hi ha 11, també tots de titularitat pública, que disposen de 151 places.

L'oferta de serveis residencials a les persones majors es completa amb 10 places públiques a pisos tutelats situats a Ciutadella, es Migjorn Gran i es Castell.

9.1.5.3. Eivissa

A l'illa d'Eivissa hi ha 4 residències que depenen respectivament del Consell Insular d'Eivissa, de la Fundació Ignacio Wallis, del Consorci de Recursos Sociosanitaris i Assistencials d'Eivissa i de Sa Copa Residència Geriàtrica, SL.

En conjunt ofereixen 294 places, 134 de les quals són per a persones amb perfil assistit.

Quant als centre de dia, n'hi ha 4, gestionats també pel Consell Insular d'Eivissa, per la Fundació Ignacio Wallis, el Consorci de Recursos Sociosanitaris i Assistencials d'Eivissa i l'Associació d'Esclerosi Múltiple d'Eivissa i Formentera. En conjunt ofereixen més de 60 places amb perfils diversos.

A l'illa d'Eivissa no es disposa de cap habitatge tutelat.

9.1.6. SERVEIS SOCIALS A PERSONES AMB DISCAPACITAT

Les dades sobre població amb discapacitat es poden consultar a l'apartat 10 d'aquest capítol.

9.1.6.1. Mallorca

La iniciativa privada, com ja és tradicional en aquest sector, aglutina gairebé el cent per cent de l'oferta residencial, que ofereix 2.153 places en les diferents modalitats. (Vegeu el quadre AIII-167.)

9.1.6.2. Menorca

La titularitat dels serveis per a persones amb discapacitat en el cas de Menorca en 12 casos respon a fundacions de titularitat publicoprivada, en 3 casos a entitats privades sense ànim de lucre i 5 corresponen a entitats de titularitat totalment pública. En total s'ofereixen 214 places. (Vegeu el quadre AIII-168.)

9.1.6.3. Eivissa

En el cas d'Eivissa, es disposa de tres centres ocupacionals, dos de titularitat privada i un tercer del qual és titular el Consell Insular d'Eivissa. Entre aquests poden atendre més de 50 usuaris. (Vegeu el quadre AIII-169.)

9.1.7. SERVEIS SOCIALS A DONES

L'any 2009 hi ha hagut 1.855 noves víctimes de violència de gènere. Això suposa un increment de 35 casos respecte dels de l'any 2008. De totes les resolucions dictades pels jutjats, 1.457 són noves ordres de protecció per a dones víctimes de violència de gènere, en què es varen adoptar majoritàriament com a mesures penals la prohibició d'acostar-se i comunicar-se amb la víctima, en concret 523 i 472 respectivament, i en menor mesura la privació de dret a residir i anar a determinats llocs, 162. Aquesta dada suposa 419 ordres més que l'any anterior. (Vegeu el quadre AIII-170.)

Els centres d'acollida, coordinats en xarxa, ofereixen intervencions socials, psicològiques i educatives mitjançant programes d'informació, d'orientació i assessora-

ment, d'acollida, de promoció i integració, de formació i d'atenció jurídica.

L'any 2009 s'han obert un total de 160 expedients per centre no residencial. (Vegeu el quadre AIII-171.)

Cal destacar que el 78,8% dels acolliments s'han produït amb caràcter d'urgència.

El perfil de les beneficiàries dels centres és el següent:

- El 71% de les usuàries ha patit maltractament físic i psicològic.
- El 33,6% prové de pobles de les Illes Balears.
- El 31% té de 31 a 40 anys.
- El 63% ha nascut a l'estranger.
- El 39% són espanyoles.
- El 37% té estudis primaris.
- El 67,8% està a l'atur.
- El 28,3% ha sortit de forma autònoma de les cases d'acollida.

9.2.6.1. Servei d'Atenció 24 Hores

Una de les innovacions que s'han produït de forma recent és la creació del Servei d'Atenció 24 hores.

Aquest servei vol donar resposta de forma telefònica i amb acompanyaments

presencials a les dones que pateixen violència de gènere i vol activar els mecanismes i els recursos que són necessaris en cada cas.

L'any 2009 s'han atès 1.014 telefonades de 643 usuàries diferents i s'han registrat 263 emergències. (Vegeu el quadre AIII-172.)

Una altra línia d'intervenció de notable activitat és la de subvencionar projectes que incideixin en la prevenció de la violència de gènere. (Vegeu el quadre AIII-173.)

9.1.8. SERVEIS PER A MINORIES CULTURALS I IMMIGRANTS NOUINGUTS

En el quadre AIII-174 es recullen els principals programes d'atenció a minories culturals i immigrants nouvinguts a la CAIB. S'inclou el cost del programa, així com el nombre i la tipologia de beneficiaris i la mitjana de la despesa per beneficiari del programa.

L'any 2009 varen ser beneficiaris dels diferents programes esmentats un total de 141.096 persones,⁶⁰ quantitat notablement més elevada que la de l'any 2008 (83.233 beneficiaris). D'aquest total, 24.763 (el 17,55%) eren menors, 71.546 homes (50,70%) i 69.550 dones (el 49,29% del total de beneficiaris). Aquesta quantitat implica un elevat nombre de persones en situació de necessitat a les quals, en total, es va dedicar una despesa de 6.814.656 euros.

60. Aquesta quantitat pot ser inferior, atès que un mateix usuari ho pot ser de diferents recursos.

Pel que fa al tipus d'atenció, cal fer esment, una vegada més, de la important tasca que fan les entitats socials mitjançant actes socioculturals i de participació.

9.1.9. PRESTACIONS ECONÒMIQUES DELS SERVEIS SOCIALS

En el quadre AIII-175 podem observar la distribució per grups d'edat de la renda mínima d'inserció (RMI).

Durant l'any 2009, l'illa que presenta el creixement més considerable és Eivissa (amb un 100%), seguida de Mallorca (amb un 72,4%) i Menorca (amb un 24,3%). Enguany és la primera vegada que Formentera tramita les prestacions de l'RMI amb independència del Consell Insular d'Eivissa (s'han tramitat un total de 3 prestacions). (Vegeu el quadre AIII-176.)

Quant a la distribució de les persones titulars segons el sexe, ens trobam que el 59% són dones i el 41% homes.

Seguint aquesta mateixa anàlisi per illes, la distribució de les persones titulars de l'RMI presenta un perfil fortament feminitzat a les illes d'Eivissa (62,5%) i Formentera (66,7%). La situació canvia a Mallorca i Menorca, amb una distribució més homogènia, tot i que també hi ha més presència femenina que masculina. A Mallorca un 59,2% de les persones titulars de l'RMI són dones i a Menorca ho són un 58,9%.

9.1.10. ALTRES PRESTACIONS ECONÒMIQUES.

En aquest apartat recollim un conjunt d'altres prestacions econòmiques no periòdiques gestionades des del sistema de serveis socials.

- Subsidis a persones amb discapacitat. Beneficiaris i import. (Vegeu el quadre AIII-177.)
- PNC de Jubilació. (Vegeu el quadre AIII-178.)
- PNC d'invalidesa. (Vegeu el quadre AIII-179.)
- Ajuts de lloguer – Complement de PNC. (Vegeu el quadre AIII-180.)
- Targeta bàsica. (Vegeu el quadre AIII-181.)
- Bonus d'infància. (Vegeu el quadre AIII-182.)
- Dotacions pressupostàries. (Vegeu els quadres AIII-183 i AIII-184.)

Observam com, malgrat la situació econòmica dels darrers anys, s'ha fet un esforç pressupostari important, atès que el pressupost no ha davallat. De totes formes, com creiem que es pot observar en aquest apartat, les necessitats de la població de les Illes Balears, aquest darrer any analitzat, han augmentat, per la qual cosa els increments pressupostaris expressats es justifiquen plenament.

